

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.436/2016/6.

A tanács tagjai: . Pethőné dr. Kovács Ágnes a tanács elnöke

. Osztovits András előadó bíró

. Farkas Attila bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

III. rendű

Az I-III. rendű felperesek képviselője: Dr. Szilágyi Anna Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Szilágyi Anna ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Réti, Antal és Társai Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. G. Szabó Tibor ügyvéd

A per tárgya: bankgarancia teljesítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.641/2015/8. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Fővárosi Törvényszék 12.G.40.686/2012/109. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a II. rendű felperes javára az alperest terhelő marasztalási összeg után fizetendő kamatmértékről szóló rendelkezés tekintetében hatályon kívül helyezi, e körben az elsőfokú ítéletet megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy a II. rendű felperesnek fizetendő 106.000.000 (százhatmillió) forint után 2012. január 20. napjától 2013. június 30. napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes, míg 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot fizessen meg.

A Kúria ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 2.108.200 (kétfmillió-száznyolcezer-kétszáz) forint, a II. rendű felperesnek 2.070.100 (kétfmillió-hetvenezer-száz) forint, a III. rendű felperesnek 1.409.000 (egymillió-négyszázkilencezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2009. augusztus 3-án és 4-én létrejött szerződésekkel egy perben nem álló cég és magánszemély mint kölcsönadók H J mint kölcsönbevevő részére - összesen - 100 millió Ft kölcsönt nyújtottak. 2011. június 15-én H J az I. rendű felperessel kötött kölcsönszerződést, amelyben az I. rendű

felperes 100 millió Ft összegű kölcsön nyújtását vállalta. E szerződés 1.) pontjában a szerződő felek rögzítették, hogy hitelezői teljesítésnek minősül a hivatkozott fenti két kölcsönszerződésből eredő még fennálló 100 millió Ft összegnek a korábban kölcsönt nyújtók részére az I. rendű felperes részéről történő teljesítés vagy tartozás átvállalás. A kölcsönszerződés 3.) pontja azt tartalmazza, hogy H J adós a követelés biztosítékeként 112 millió Ft összegben, alperes által kiállított feltétel nélküli bankgaranciát biztosít a hitelező részére.

- [2] Ugyanezen a napon az I. rendű felperes a fenti céggel és magánszeméllyel tartozás átvállalási megállapodást írt alá, amelyben átvállalta H J feljük fennálló tartozását. A bankgarancia levél átvételére az I. rendű felperes meghatalmazást adott N A-nak, aki az alperes V-i utcai bankfiókjában azt személyesen, az alperes munkavállalójától, T L-nétől vette át.
- [3] 2011. december 20-án H J közjegyzői okiratban, foglaltan elismerte az I. rendű felperes felé fennálló tartozását. Figyelemmel arra, hogy H J az I. rendű felperes által biztosított póthatáridőben sem teljesített felé, 2012. január 9-én az I. rendű felperes az alperest a bankgarancia nyilatkozat alapján teljesítésre hívta fel. A bank a teljesítést arra hivatkozással tagadta meg, hogy a bankgarancia nyilatkozat érvénytelen. Az I. rendű felperes megkísérelte a végrehajtást a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat alapján, H J végrehajtás alá vonható vagyona hiányában azonban az eredményre nem vezetett.
- [4] 2009. augusztus 3-án a II. rendű felperes és H J között együttműködési megállapodás és kölcsönszerződés jött létre, amelyben a II. rendű felperes H J részére 100 millió Ft kölcsön nyújtását vállalta. E szerződés későbbi módosítása során H J kötelezettséget vállalt 106 millió Ft tekintetében bankgarancia biztosítására. 2009. augusztus 5-én a II. rendű felperes törvényes képviselője ezt a bankgarancia nyilatkozatot szintén az alperes V-i utcai fiókjában, személyesen T L-né munkavállalótól vette át. A bankgarancia nyilatkozat a 2011. május 6-án, valamint 2011. szeptember 6-án kelt bankgarancia nyilatkozatokkal meghosszabbításra került.
- [5] 2011. december 21-én - az adós sikertelen felszólítását követően - a II. rendű felperes megkísérelte a bankgaranciát lehívni. A lehívás teljesítését az alperes megtagadta arra hivatkozással, hogy a bankgarancia nyilatkozat érvénytelen.
- [6] 2010. január 25-én a III. rendű felperes és H J között jött létre kölcsönszerződés, amelyben a III. rendű felperes 210 ezer euró kölcsön nyújtását vállalta. H J adós e kölcsönszerződést kiegészítő egyoldalú nyilatkozatot tett a tőke, illetve a kamat megtérülését biztosító bankgarancia nyújtására. A bankgarancia nyilatkozat átvételére a fentiekkel megegyező körülmények között került sor, azzal, hogy a III. rendű felperes képviseletében a II. felperes törvényes képviselője vette azt át T L-nétől. A III. rendű felperes részére kiállított nyilatkozat több alkalommal is meghosszabbításra került. A legutolsó időszakra vonatkozó bankgarancia értelmében 214.200 euró-ig vállalt fizetési kötelezettséget a garantőr.
- [7] 2012. február 29-én a III. rendű felperes - az adós sikertelen felhívását követően - az alperest szólította fel teljesítésre. Ezt az alperes arra hivatkozással tagadta meg, hogy a bankgarancia nyilatkozat érvénytelen.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [8] A felperések keresetükben az alperest elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 249. §-a alapján a bankgarancia teljesítése, másodlagosan a Ptk. 348. §-a alapján kártérítés jogcímén az I. rendű felperes részére 112 millió Ft és járulékai, a II. rendű felperes részére 106 millió Ft és járulékai, a III. rendű felperes részére 214.200 euró és járulékai megfizetésére kérték kötelezni. Arra hivatkoztak, hogy valamennyi kölcsönügylet tekintetében, azok biztosítékeként minden esetben az alperes által kiállított bankgaranciák szolgáltak. A kölcsönök nyújtására mindig a bankgaranciákra tekintettel került sor, anélkül nem folyósítottak volna kölcsönt. A bankgarancia jogviszonyok folyamatosak voltak, a lejárat előtt mindig meghosszabbításra

kerültek. A felperesek előadták, ha a bankgarancia levelek hamisnak minősülnének, az alperes munkavállalójának jogellenes károkozó magatartása miatt esnek el a bankgarancia érvényesítésének lehetőségétől. Az alperes ezért köteles az azokban rögzített összeg erejéig a felperesek vagyonában bekövetkezett kár megtérítésére.

- [9] Az alperes a felperesek keresetének elutasítását kérte.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest az I. rendű felperes részére 25 millió Ft és járulékai, a II. rendű felperes részére 100 millió Ft és járulékai, a III. rendű felperes részére 210.000 euró és járulékai megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Az elsődleges kereseti kérelmet megalapozatlannak találta, tekintettel arra, hogy az alperes kötelezettségvállalása nem tett eleget a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 47. § (1) bekezdés a) pontja és 47. § (2) bekezdése szerinti érvényességi feltételeknek. A másodlagos kereseti kérelem jogalapját ugyanakkor megállapíthatónak találta, a felperesek kártérítési igényének összecszerúságát a rendelkezésre álló adatok alapján azonban csak részben tartotta bizonyítottnak.
- [11] A felperesek és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben, akként változtatta meg, hogy az alperes által az I. rendű felperes részére fizetendő tőke összeget 112 millió Ft-ra, a II. rendű felperes részére fizetendő tőke összeget 106 millió Ft-ra, a III. rendű felperes részére fizetendő tőke összeget 214.200 euró összegre felemelte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezések indokaira tekintettel kifejtette: a hamis bankgarancia nyilatkozatok alapján az alperes teljesítésre nem kötelezhető. A másodfokú bíróság megítélése szerint azonban az elsőfokú bíróság valamennyi felperes vonatkozásában helytállóan állapította meg a másodlagos kereseti kérelem, az alperes munkáltatói kártérítési felelősségének jogalapját. A felperesek kára az alperes alkalmazottja, T L-né által a munkaviszonyával összefüggésben kifejtett jogellenes tevékenység eredményeként, azzal okozati összefüggésben következett be. A kölcsönök nyújtására a látszólag az alperestől származó bankgarancia levelekre tekintettel, azok birtokában került sor. Az alperes ezért a Ptk. 348. § (1) bekezdése alapján helytállni tartozik az alkalmazottja által okozott kárért. A kár összecszerúságának vizsgálata során a másodfokú bíróság megállapíthatónak találta valamennyi felperes tekintetében azt, hogy a kölcsönszerződésekben, tartozásátvállaló nyilatkozatokban rögzített összegeket az adós felé teljesítették, a bankgaranciák az egyes kölcsönszerződések futamideje alatt folyamatosan meghosszabbításra kerültek. Az elsőfokú bírósággal ellentétben - mérlegelve a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat, az azokba foglalt nyilatkozatokat, a felperesi átutalásokat tanúsító banki igazolásokat - a felperesek kárigényének összecszerúságát is megalapozottnak tartotta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és felperesek keresetét elutasító határozat meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a Ptk. 339. § (1) bekezdésébe, a Pp. 163. §-ába és 164. §-ába ütköző módon jogszabálysértő. Álláspontja szerint a felperesek nem tudták bizonyítani kártérítési követelésük jogalapját, így különösen azt az állításukat, hogy kifejezetten a bankgarancia nyilatkozatokra tekintettel kötötték meg a keresettel érintett kölcsönszerződéseket, s a bankgaranciák az egyes szerződések futamideje alatt folyamatosan meghosszabbításra kerültek. Az alperes hivatkozott arra is, hogy a jogerős ítélet a II. rendű felperes késedelmi kamatkövetelése vonatkozásában a Ptk. 301/A. § (2) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.

- [13] Az I-III. rendű felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [14] A Kúria a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján, és azt a II. rendű felperes javára fizetendő kamat mértékére vonatkozó rendelkezést meghaladóan az alábbiakra tekintettel nem találta jogszabálysértőnek.
- [15] Az alperes mindhárom felperes tekintetében hozott döntést a Pp. 163. §-ának, 164. §-ának, illetve a Ptk. 339. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkozással támadta. Jogi álláspontja az volt, hogy az eljáró bíróságok nem folytatták le a szükséges körben a bizonyítást, a bizonyítási teher helytelen telepítésével tévesen állapították meg, hogy a felpereseknek az alperes, illetve alkalmazottjának magatartásával okozati összefüggésben, a marasztalási összeggel megegyező mértékű káruk keletkezett. Az alperes az egyes felperesek vonatkozásában - jogszabálysértés megjelölése nélkül - elemezte a bíróságok által értékelt egyes bizonyítékok bizonyító erejét is, okszerűtlennek tartva az azok alapján megállapított tényállást.
- [16] Az I. rendű felperes tekintetében a felülvizsgálati kérelem a kár bekövetkeztének bizonyítottóságát vitatta. A jogerős ítélet 16. oldalán kifejtettek is alátámasztják azonban, a másodfokú bíróság nemcsak az alperes által megjelölt két személy tanúvallomását értékelte a kár összegének megállapítása során, hanem egybevetette a tanúvallomásokban foglaltakat a 91/F/57. szám alatti, külföldön kiállított, az átvállalt tartozás jogosultjának közokiratba foglalt nyilatkozatával is. Egyetértett a Kúria abban is a másodfokú bírósággal, hogy a Pp. 3. § (5) bekezdésében rögzített szabad bizonyítás elvéből következően nem volt akadálya annak, hogy az alperes által hiányolt bizonyítékokkal szemben, a kár összegének megállapítására a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok szolgáljanak. Azok bizonyító erejét az alperes az általa szolgáltatott bizonyítékokkal tehette volna kétségessé. Ilyen bizonyítékot azonban a Kúria a peres iratok között nem lelt fel.
- [17] A felülvizsgálati kérelemben írtakkal ellentétben, a Kúria nem találta okszerűtlennek a másodfokú bíróság arra vonatkozó megállapítását sem, hogy a II. rendű felperes is bizonyította, az alperes alkalmazottjának felróható, jogellenes magatartásával okozati összefüggésben keletkezett a kára. A jogerős ítélet 17. oldala tartalmazza, hogy e körben az ítéletábra figyelemmel volt a 2009. augusztus 3-án kelt kölcsönszerződés azon kikötésére, hogy a 100.000.000 Ft kölcsön kifizetésének feltétele a bankgarancia nyilatkozat kézhezvétele, annak hiánya felmondási ok. Mérlegelte a másodfokú bíróság azt is, hogy a kölcsönszerződés 2011. augusztus 1-jei lejárt 2011. december 1-éig történő meghosszabbításának feltétele ismét az adós általi bankgarancia nyújtása volt. Az ítéletábra értékelte továbbá a II. rendű felperes törvényes képviselőjének nyilatkozatait, az azokat igazoló, a perben rendelkezésre álló - nem vitásan az időbeli láncolatot tekintve - hiányos bankgarancialevelekben foglaltakat és azt, hogy az alperes alkalmazottja, aki igazolhatta volna, hogy a felek között kialakult gyakorlat szerint a lejárt bankgarancialeveleket az újabbak átvételekor, részére át kellett adni, a tanúvallomást megtagadta. Mindezek egybevetése mellett a másodfokú bíróság nem tévedett, amikor úgy vélte, az említett bizonyítékokkal szemben az alperesnek kellett volna bizonyítékokat szolgáltatni, a felperesi állítások cáfolatára.
- [18] A Kúria egyetértett azonban a felülvizsgálati kérelemnek az alperest kötelező, a II. rendű felperes részére fizetendő kamatmértékről szóló rendelkezés tekintetében állított jogszabálysértéssel kapcsolatos érvelésével. A Ptk. 360. § (1) bekezdése folytán valóban nem a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése, hanem az általános szabályok szerint, a Ptk. 301. § (1) bekezdésben meghatározott kamatmérték az irányadó, a Kúria, illetve jogelődje a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának a Ptk. kamatszabályait módosító 2002. évi XXXVI. törvény értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos kérdésekről kiadott véleményében tükröződő joggyakorlat értelmében.

- [19] A III. rendű felperes és az adós között létrejött kölcsönszerződést kiegészítő, az adós által tett, bankgarancia nyújtásáról szóló egyoldalú nyilatkozat, a II. rendű felperes törvényes képviselőjének vallomása, az alperes liechtensteini fiókjának igazolása alapján nem okszerűtlen a másodfokú bíróságnak a III. rendű felperesnek az alperes alkalmazottja által okozott kára mértékével kapcsolatos megállapítása sem.
- [20] A Kúria a megelőző eljárásokban keletkezett iratok alapján nem látta igazoltnak azt az alperesi állítást, hogy az eljáró bíróságok akár a tényállás felderítési kötelezettségüknek, a Pp. 163. §-át megsértve ne tettek volna eleget, akár a bizonyítási teher Pp. 164. §-ában írt szabályait megsértették volna, az alperesi kártérítési felelősséget megalapozó együttes feltételek fennállását tévesen állapították volna meg. A II. rendű felperesnek fizetendő kamatmértékről szóló rendelkezést meghaladóan ezért a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, míg a jogszabálysértő rendelkezést hatályon kívül helyezve, az elsőfokú bíróság e körben hozott döntését megváltoztatta.

Záró rész

- [21] A per főtárgya tekintetében a felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre. A Kúria ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperesek pertárgyértékhez igazodó, a jogi képviselőjük közreműködésével felmerült felülvizsgálati költségei megfizetésére. Ennek mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alapján állapította meg.
- [22] A Kúria a döntését tárgyaláson hozta.

Budapest, 2017. február 14.

Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Farkas Attila sk. bíró